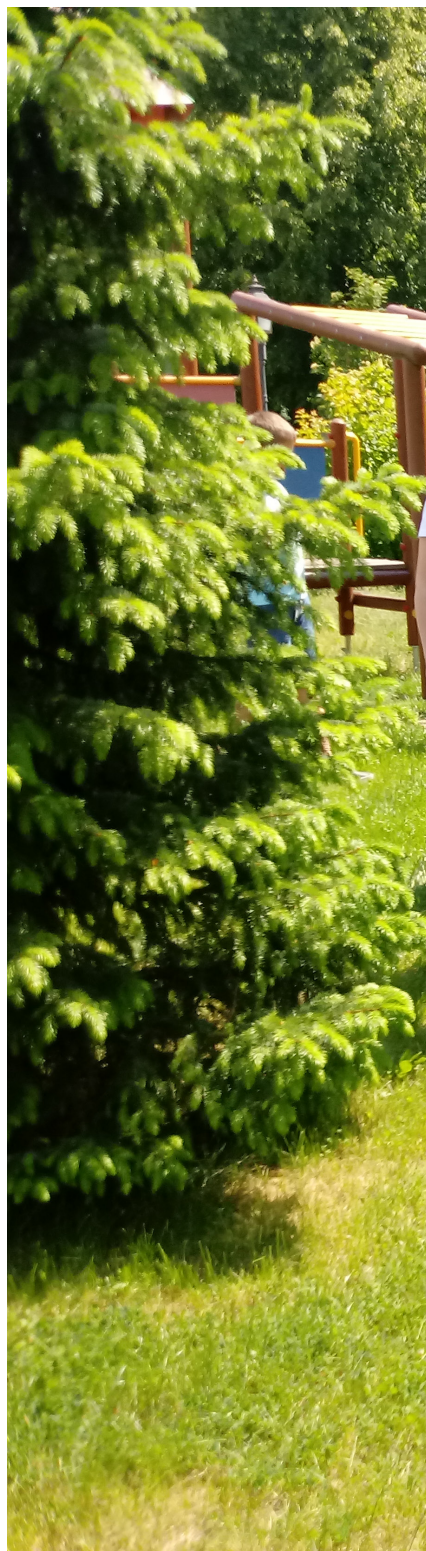

FERRO

WIĘŚCI

WŁOCŁAWSKI PRZEGLĄD EKOLOGICZNY

PL ISSN 1640-0801 NR 1[65]2018

Od redakcji	2
Nowe władze	3
Zielone lekcje – zajęcia dla małych i dużych pasjonatów przyrody	3
Kropla życia w twoim kranie	4
Aktywny i ekologiczny włocławianin – szansą dla zrównoważonego rozwoju miasta	6
Oferta WCEE	9
Rewaloryzacja i ochrona różnorodności biologicznej Ogrodu na Pompce	10
„Czyste powietrze” w naszym województwie!	11
O środowisku myślimy globalnie, ale działamy lokalnie	13
Rekordy ptaków Polski – plakat	16
Pory roku – jesień i zima w świecie roślin i zwierząt	18
Ptasia wykreślanka	25
90 lat Ligi Ochrony Przyrody	6
Konkurs fotograficzny „Przyroda miast Włocławka okiem młodego przyrodnika”	31
Rozstrzygnięcie konkursu „Mój las” 2017/2018	32

Wydawca:

Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej
ul. Komunalna 4, 87-800 Włocławek
tel./fax 54 411 09 95; tel. 54 232 76 82
e-mail: wcee@neostrada.pl; www.wcee.org.pl
www.spoleczenstworecyklingu.pl

Nasze konto:

35 1540 1069 2001 8705 2009 0003
NIP: 888-22-21-580

Czasopismo wydawane jest od września 1998 roku.

© Copyright by Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej
Włocławek 2017

Rada programowa:

Maria Balakowicz (Sekretarz), Zbigniew Brenda,
Stanisław Kunikowski (Przewodniczący), Waldemar Kuta,
Edyta Kwaśniewska-Pasikowska

Kolegium redakcyjne:

Maria Palińska (Redaktor Naczelny), Joanna Fydryszewska,
Bartłomiej Fydryszewski, Dawid Kilon, Zuzanna Lipińska

Zdjęcie na okładce:

Archiwum WCEE

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

Realizacja wydawnicza, skład, druk i oprawa:

EXDRUK, Wojciech Żuchowski
ul. Rysia 6, 87-800 Włocławek
tel. 501 335 617
biuroexdruk@gmail.com

Od redakcji

Zapraszamy do zapoznania się z artykułami bieżącego numeru Ekowieści, w których chcemy Państwu zaprezentować działalność dwóch organizacji: Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej i Ligi Ochrony Przyrody – okręg we Włocławku.

Pragniemy także przybliżyć działania proekologiczne w mieście oraz program „Czyste powietrze”.

Jesteśmy forum dyskusyjnym dla szerokiego grona przedstawicieli instytucji i organizacji oraz społeczności lokalnych, miejscem wymiany doświadczeń i poglądów na temat szeroko pojętej ekologii i ochrony środowiska.

Jeżeli macie ciekawe przemyślenia, doświadczenia związane z ekologią, ochroną środowiska czy prowadzoną działalnością edukacyjną zapraszamy do współpracy.

Zespół redakcyjny zaprasza wszystkich do tworzenia kolejnych numerów EKOWIEŚCI.

Nowe władze

Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborczego Członków Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej w dniu 25.06.2018 roku wybrało nowe władze Stowarzyszenia

Prezes Zarządu – Stanisław Kunikowski
 Wiceprezes – Arkadiusz Kamiński
 Wiceprezes – Ryszard Bartoszewski
 Sekretarz – Edyta Kwaśniewska-Pasikowska
 Skarbnik – Maria Palińska
 Członek Zarządu – Monika Budzeniusz
 Członek Zarządu – Magdalena Kokosza
 Członek Zarządu – Hanna Nowak

Komisja Rewizyjna

Przewodniczący – Maria Balakowicz
 Członek – Stanisław Sadowski
 Członek – Jadwiga Wiśniewska

Zielone lekcje – zajęcia dla małych i dużych pasjonatów przyrody

W okresie od 01.03.2018r do 30.11.2018r. Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej realizuje projekt Zielone lekcje skierowany do dzieci, młodzieży, dorosłych i słuchaczy uniwersytetu III wieku. Celem programu jest dochodzenie do nowej wiedzy poprzez odkrywanie, obserwowanie, stawianie pytań i wyszukiwanie odpowiedzi zgodnie z metodologią naukową. Zdobyta wiedza może być wykorzystana w różnych sytuacjach codziennego życia. Podczas zajęć terenowych i mieszanych łatwiej poznawać świat.

W ramach tego projektu trenerzy przeprowadzili 171 zajęć warsztatowych. Z oferty WCEE skorzystało ok 3420 odbiorców.

Podczas zajęć poznawaliśmy zmiany zachodzące w przyrodzie w różnych porach roku, badaliśmy środowisko życia organizmów, obserwowaliśmy zwierzęta i rośliny w ich naturalnym środowisku. Dzięki spotkaniom w terenie dzieci i młodzież poznała włocławskie parki miejskie. Ogród na Pompce to doskonałe miejsce do realizacji zadań związanych z edukacją przyrodniczą. Podczas zajęć związanych z tematyką odpadową dzięki współpracy z P.G.K. Saniko mogliśmy zwiedzać Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

„Kropla życia w twoim kranie”

22 marca 2018 Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej wspólnie z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. we Włocławku w marcu rozpoczęło realizację programu edukacyjnego „Kropla życia w twoim kranie”. Program ten skierowany był do mieszkańców miasta ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

22 marca to nieprzypadkowa data na rozpoczęcie naszych działań. Wtedy to obchodzimy Światowy Dzień Wody, ang. World Water Day. Święto ustanowione zostało przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją z 22 grudnia 1992r. Powołane zostało w czasie konferencji Szczyt Ziemi 1992 (UNCED) w Rio de Janeiro w Brazylii, w ramach Agendy 21. Właśnie ten dzień jest dobry, aby uświadomić mieszkańcom, że wodę trzeba szanować, bo wody pitnej brakuje setkom milionów ludzi na całym świecie. Wszystkie wody są zasobem, podlegają ochronie ilościowej i jakościowej. Wody po prostu nie

można marnować. Możemy to realizować poprzez zmianę nawyków i postaw mieszkańców w stosunku do przysłowiowej kropli wody. Celem programu edukacyjnego ma być uświadomienie uczestnikom roli i znaczenia wody w przyrodzie i życiu człowieka. Jak również przybliżenie zadań realizowanych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. we Włocławku.

W ramach programu edukacyjnego trenerzy Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej przeprowadzili zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, które odbywały się w siedzibie WCEE przy ul. Komunalnej 4.

Zajęcia obejmowały zagadnienia związane z:
 Bez wody nie ma życia
 Jak oszczędzać wodę na co dzień
 Laboratorium wody, gleby i powietrza
 Mali badacze, eksperymenty z wodą
 Woda to cenny dar. Jak możemy o nią dbać
 Do czego człowiek wykorzystuje wodę

Z oferty WCEE i MPWiK skorzystało 270 uczniów.

„Aktywny i ekologiczny włocławianin – szansą dla zrównoważonego rozwoju miasta”

„Aktywny i ekologiczny włocławianin – szansą dla zrównoważonego rozwoju miasta” to program edukacji ekologicznej realizowany na terenie miasta Włocławek i okolic przez Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej wspólnie z przedsiębiorstwem Anwil S.A.

W celu zaktywizowania mieszkańców Włocławka, w tym dzieci i młodzieży szkolnej, słuchaczy Uniwersytetów III wieku oraz pracowników firmy ANWIL S.A. do ochrony zasobów przyrody, realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, wdrażania wzorców zrównoważonej konsumpcji realizowany jest projekt „Aktywny i ekologiczny włocławianin szansą dla zrównoważonego rozwoju miasta”. To program mówiący o tym, jak być świadomym konsumentem we współczesnym świecie.

Anwilowy Dzień Dziecka pod Żaglami

Festyn odbył się 27 maja w Marinie Zarzeczewo w godz. 12.00 – 18.00. Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej przygotowało dla uczestników wiele atrakcji, m.in. grę terenową, wykonywanie odlewów tropów zwierząt,

zdobienie toreb ekologicznych, zabawy ruchowe, zabawy z chustą animacyjną i dystrybucję wydawnictw. W festynie uczestniczyło ok 300 dzieci.

Finał akcji „Drzewko za butelkę” odbył się 12 czerwca w Centrum Kultury Browar B we Włocławku.

W tegorocznej edycji przedsięwzięcia uczestniczyło 15 szkół podstawowych oraz 17 przedszkoli. 6 860 młodych ekologów zebrało prawie 683 tysiące butelek PET.

ANWIL S.A. docenił najlepszych zbieraczy i efektywność uczestników (liczba butelek przypadająca na jednego ucznia). Dzieci i młodzież, która brała udział w uroczystości finałowej otrzymywała pamiątkowe dyplomy i zestawy gadżetów. Placówki biorące udział w akcji otrzymały drzewka a zwycięskie klasy nagrody rzeczowe i pieniężne. Podczas happeningu dla szkół Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej zorganizowało stoisko, gdzie przeprowadzano konkursy dla dzieci.

Warsztaty dla nauczycieli poprowadził pan **Dawid Kilon** – człowiek z pasją, wiedzą i talentem. Dawid Kilon jest absolwentem biologii i ochrony środowiska na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego. Był stypendystą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zrealizował kilkadziesiąt projektów dotyczących edukacji przyrodniczej.

Spotkanie rozpoczęło się w siedzibie WCEE przy ulicy Komunalnej 4 we Włocławku. Tutaj pan Dawid bardzo ciekawie opowiadał o ptakach, pokazał kilka ćwiczeń, które można przeprowadzić z dziećmi, by przybliżyć im świat ptaków. Zajęcia stacjonarne zakończyły się malowaniem piór.

Drugą część warsztatów odbyła się na zaporze wodnej na Wiśle. Uczestniczki wraz z trenerem przejechały na tamę. Tam udało się zaobserwować a nawet zrobić zdjęcia ptactwu wodnemu.

Każdy z uczestników otrzymał wydawnictwo „Od drzemlika po bielika” z rysunkami pana Dawida.

Przypominamy, że profil facebooku pana Kilona to Mówią, że potrafi rysować.

Spotkania z mieszkańcami

Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej zorganizowało dotychczas 3 spotkania z mieszkańcami Włocławka. Podczas spotkań poruszane są tematy gospodarki odpadami, zielonego miasta i świadomego konsumeryzmu. Celem tych spotkań jest promowanie edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa oraz kształtowanie postaw i angażowanie wszystkich mieszkańców w podjęcie działań na rzecz środowiska lokalnego.

Warsztaty dla dzieci i młodzieży

Z oferty dotychczas skorzystało ok. 400 uczniów z następujących szkół podstawowych: SP 2, SP 3, SP 8, SP 14 oraz przedszkoli publicznych: PP 6, PP 7, PP 12, PP 16, PP 20.

Na bezpłatne zajęcia realizowane w ramach programu zapraszamy w piątki o godzinie 11.00. Zapisując grupę należy wybrać blok tematyczny/ temat.

Blok I

- Gospodarka odpadami
- **Śmieci, śmieci, śmieci – co zrobić by było ich mniej.**
- Recykling – prelekcja z wykonaniem papieru ekologicznego.
- Ponowne użycie – zdobienie techniką decoupage.

Blok II

- Zielone miasto
- Zwierzęta w mieście
- Zrównoważony rozwój
- Gospodarka niskoemisyjna
- Transport przyjazny środowisku

Blok III

- Młody informator przyrody

- Minilaboratorium wody i powietrza
- Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy
- Bioróżnorodność
- Formy ochrony przyrody funkcjonujące w Polsce
- Zanieczyszczenie środowiska – woda, powietrze i gleby – przyczyny, skutki, sposoby zapobiegania.

Blok IV

- **Świadomy konsument**
- Odnawialne źródła energii na przykładzie stopnia wodnego we Włocławku
- Zdrowe żywienie
- GMO
- Ekologiczny dom – sposoby na oszczędzanie energii i wody.

Oferta Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej dla szkół i przedszkoli

Grudzień 2018-marzec 2019

Temat	Przedszkole	Szkoła podstawowa klasy I-III	Szkoła podstawowa IV-VI	Szkoła ponadpodstawowa
O powietrze dbamy gdyż nim oddychamy	✓	✓		
Proste rady na odpady	✓	✓	✓	✓
Zmiany zachodzące w przyrodzie w różnych porach roku	✓	✓		
Owoce i nasiona – jesienny zawrót głowy		✓		
Poznajemy pospolite drzewa iglaste i liściaste		✓	✓	✓
Poznajemy pospolite ptaki parku		✓	✓	✓
Nieźle z nas ziółka – poznajemy rośliny	✓	✓	✓	
Badamy środowisko życia organizmów				✓
Odnawialne źródła energii – stopień wodny				✓
Zagrożenia różnorodności biologicznej w mieście			✓	✓
Tajemnice ula – życie pszczół	✓	✓	✓	✓
Zwierzęta na wsi	✓			
Życie na łące. Pająk mrówka i biedronka – nasi mali przyjaciele	✓	✓		
Las i jego mieszkańcy	✓	✓	✓	✓
Tropy zwierząt	✓	✓	✓	✓
Zależności pokarmowe		✓		
Mikroskopowanie			✓	✓
Ekologiczne prezenty- zdobienie techniką decoupage			✓	✓
Produkcja mydełek ekologicznych	✓	✓	✓	✓
Warsztaty świąteczne	✓	✓	✓	✓
Mówimy Nie bezmyślnym zakupom	✓	✓	✓	✓
Budki lęgowe i ich mieszkańcy			✓	✓
Chleb nasz powszedni	✓	✓		

Opłata za zajęcia w siedzibie Centrum i na terenie miasta wynosi 5zł/osoby.

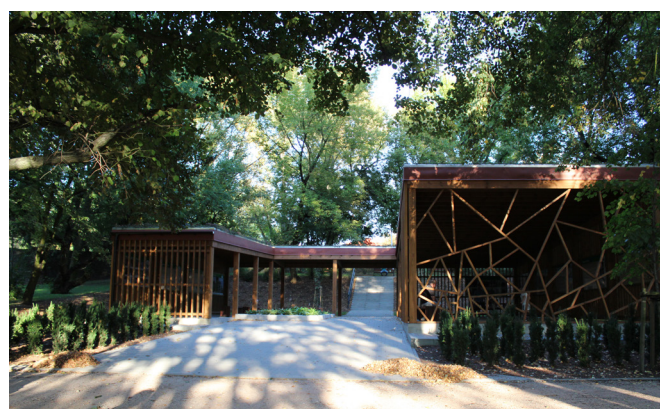
Opłata za zajęcia w placówkach poza Włocławkiem (trenerzy dojeżdżają na miejsce) wynosi 6zł/osoby.

Rewaloryzacja i ochrona różnorodności biologicznej Ogrodu na Pompce w zabytkowym Parku im. Henryka Sienkiewicza we Włocławku”

Parki miejskie stanowią azyl natury w środowisku miasta. Ich rola nie jest doceniana. Uważane są głównie za miejsce do spacerowania i odpoczynku. Niewielu wie, że to ostoja – obszar wyróżniający się pod względem przyrodniczym. Ważnym elementem Parku im. Sienkiewicza jest przepływająca tam rzeka Zgłowiączka.

Teren ogrodu na Pompce został ponownie zagospodarowany i udostępniony mieszkańcom w 2018 r. Teren ten oferuje szereg możliwości: przebudowane ścieżki rowerowe oraz ciągi piesze zachęcają do spacerów i aktywności fizycznej. Tablice informacyjne, wiata wypoczynkowo-informacyjna są atrakcją dla tych, którzy cenią sobie obcowanie z naturą i poznawanie otaczającego świata. Wybierając się na spacer do Ogrodu na Pompce warto zabrać ze sobą smartfon, który umożliwi skorzystanie z aplikacji – przewodnika po parku.

„Czyste Powietrze” w naszym województwie!

Stan powietrza w Polsce wciąż wymaga poprawy. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu rozpoczyna wdrażanie rządowego programu „Czyste Powietrze”, który jest odpowiedzią na potrzebę poprawy jakości powietrza w województwie kujawsko-pomorskim. Zanieczyszczenia powietrza mają negatywny wpływ na nasz organizm i mogą powodować m.in. zaburzenia pracy wątroby, alergie, niedokrwienie serca, choroby płuc i bóle głowy. W Polsce z powodu chorób wywołanych zanieczyszczonym powietrzem rocznie umiera ok. 45 000 osób, czyli ponad 7 razy więcej niż w wyniku biernego palenia. Należy pamiętać, że to my tworzymy atmosferę. Możemy ją zanieczyszczać lub starać się o poprawę czystości. Dlatego ważne jest, aby ogrzewać mądrze, inwestując w nowoczesne kotły i opał wysokiej jakości, a także zadbać o odpowiednią termoizolację, która zredukuje straty ciepła.

„Czyste Powietrze” to kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe oraz termomodernizacji budynków jednorodzinnych, by efektywnie zarządzać energią. Działania te nie tylko pomogą chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym. Program skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami domów jednorodzinnych lub osób posiadających zgodę na rozpoczęcie budowy budynku jednorodzinnego.

103 mld zł do wykorzystania do 2029 roku na wymianę/zakup i montaż źródeł ciepła oraz termomodernizację.

Skorzystaj z programu „Czyste Powietrze” i zadbaj o zdrowie swoje i swoich najbliższych!

Jakość powietrza w woj. kujawsko-pomorskim

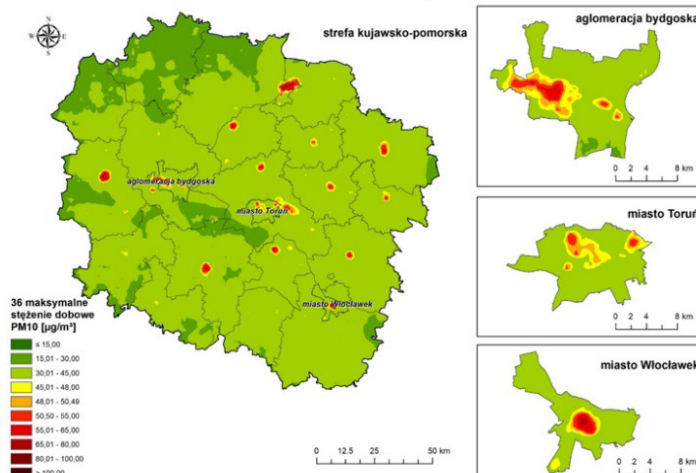
CZYSTE POWIETRZE

Tab. Zanieczyszczenia dla których normy jakości powietrza zostały przekroczone w 2017 r.

NAZWA STREFY	PM10-24 h	BaP
Aglomeracja Bydgoska	C	C
miasto Toruń	A	C
miasto Włocławek	C	C
strefa kujawsko – pomorska	C	C

Ocena jakości powietrza realizowana jest w oparciu o pomiary jakości powietrza wykonywane metodami referencyjnymi oraz wyniki modelowania matematycznego.

Zaliczenie strefy do klasy C oznacza konieczność wykonania programu ochrony powietrza.

Rys. Rozkład stężeń 24 – h pyłu PM10 dla 2017 r. – wynik połączenia wyników pomiarów z wynikami modelowania modelem CALPUFF

CZYTE POWIETRZE

Program priorytetowy „Czyste Powietrze”

projekt realizowany we współpracy Ministerstwa Środowiska i partnerów

Program przewiduje dofinansowanie m.in. na:

- wymianę starych źródeł ciepła (pieców i kotłów na paliwa stałe) oraz zakup i montaż nowych źródeł ciepła, spełniających wymagania programu
- docieplenie przegród budynku
- wymianę stolarki okiennej i drzwiowej
- montaż lub modernizację instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej
- instalację odnawialnych źródeł energii (kolektorów słonecznych i instalacji fotowoltaicznej)
- montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła

Program priorytetowy „Czyste Powietrze”

CZYTE POWIETRZE

Stolarka okienna i drzwiowa

Ściany zewnętrzne oraz wewnętrzne, oddzielające pomieszczenia ogrzewane od nieogrzewanych

Centralne ogrzewanie i ciepła woda użytkowa

Wentylacja mechaniczna z odzyskiem ciepła

Strop nad nieogrzewaną piwnicą, podłoga na gruncie

Dach lub strop

OZE: mikroinstalacje fotowoltaiczne i kolektory słoneczne

Źródła ciepła

Źródło: www.nfosigw.gov.pl

Spotkania w każdej gminie w Polsce

Obecnie realizowany jest cykl spotkań w poszczególnych gminach całego kraju na temat zasad funkcjonowania programu. Podczas spotkań można uzyskać informacje o możliwości uzyskania dofinansowania z programu priorytetowego „Czyste Powietrze” oraz dowiedzieć się jak prawidłowo ubiegać się o dofinansowanie na termomodernizację domu.

Szkolenia będą przeprowadzone we wszystkich gminach województwa kujawsko-pomorskiego. Harmonogram spotkań informacyjnych jest dostępny na stronie internetowej www.wfosigw.torun.pl i jest na bieżąco aktualizowany.

Jaka jest maksymalna kwota dotacji?

Korzystając z programu można uzyskać zwrot części poniesionych kosztów. Maksymalny możliwy koszt, od którego liczona jest dotacja to 53 tys. zł. Jeśli koszty realizacji inwestycji przekraczają 53 tys. zł, dodatkowe koszty mogą być dofinansowane w formie pożyczki. Minimalny koszt kwalifikowany projektu to 7 tys. zł.

W województwie kujawsko-pomorskim dotacje i pożyczki w ramach programu „Czyste Powietrze” będą udzielane za pośrednictwem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu, który mieści

się przy ul. Fredry 8 w Toruniu. Nabór wniosków prowadzony będzie w trybie ciągłym, czyli wnioski będą oceniane na bieżąco. Więcej informacji na temat programu można uzyskać na stronie internetowej www.wfosigw.torun.pl, pisząc na adres: czyste.powietrze@wfosigw.torun.pl lub dzwoniąc pod numer 56 62 12 370, 56 62 12 371.

Program „Czyste Powietrze” – mądry wybór na rzecz ochrony zdrowia, klimatu i środowiska!

Przygotowano przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

„O środowisku myślimy globalnie, ale działamy lokalnie”

WIKAI

Eco-Patrol

WIKAI Polska jako światowy lider na rynku technologii pomiaru ciśnienia, temperatury i poziomu, buduje swoją pozycję biznesową z wykorzystaniem dobrych praktyk zrównoważonego rozwoju.

W pragmatyczny sposób poszukujemy efektywnych metod zarządzania środowiskowego przyczyniających się do optymalizacji naszego potencjału oddziaływania na środowisko. Na każdym etapie funkcjonowania analizujemy i oceniamy aspekty społeczne oraz ekologiczne, a przy wdrażaniu nowych projektów staramy się sięgać po najnowocześniejsze, dostępne rozwiązania i standardy.

Ciągłą poprawę skuteczności działań związanych z kontrolą i zapobieganiem powstawaniu negatywnego wpływu na środowisko, osiągamy poprzez sprawną identyfikację aspektów

środowiskowych, właściwy nad nimi nadzór oraz tam, gdzie jest to możliwe, łagodzenie ich skutków. Mając świadomość konsekwencji prowadzonej działalności i będąc odpowiedzialnymi za stan środowiska, dokładamy wszelkich starań, aby sprostać obecnym i perspektywicznym wymaganiom przepisów w obszarze szeroko pojętej ochrony środowiska. W tym celu identyfikujemy ryzyka i staramy się podejmować działania prewencyjne, mające na celu osiągnięcie pełnej harmonii w obszarze legislacji.

Dużą wagę przywiązujemy również do edukacji ekologicznej naszych pracowników. Segregowanie odpadów komunalnych w Eco-boxach, szkolenia w ramach Akademii WIKAI, Eco-Patrole, czy Eco-Nauki to tylko przykłady prowadzonych działań mających na celu kształcenie nawyków ukierunkowanych na poszanowanie środowiska przy realiza-

cji codziennych czynności zarówno w miejscu pracy jak i poza nim.

W 2015 roku skutecznie wdrożyliśmy System Zarządzania Środowiskowego w oparciu o międzynarodową normę ISO 14001, który jest poddawany systematycznej ocenie. Działając w oparciu o jego wymagania, wspomagamy naszą aktywność związaną z ochroną środowiska i zapobieganiem zanieczyszczeniom u źródła, w sposób wyważony z potrzebami społeczno-ekonomicznymi.

W maju br. pozytywnie zakończyliśmy audyt przejścia na nowe wydanie normy ISO 14001:2015.

CERTYFIKAT

Niniejszym poświadczam, że przedsiębiorstwo

WIKAI Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
Łęgska 29/35
87-800 Włocławek
Polska

wdrożyło i stosuje **System Zarządzania Środowiskowego**.

Zakres:
Projektowanie, produkcja i sprzedaż przyrządów do pomiaru ciśnienia i temperatury

Poprzez audyt, udokumentowany sprawozdaniem, przedstawiono dowód, że niniejszy system zarządzania spełnia wymagania następującej normy:

ISO 14001 : 2015

Numer rejestracyjny certyfikatu	407007 UM15
Wyciąg z certyfikatu głównego nr	001830 UM15
Ważny od	2018-07-20
Ważny do	2021-07-19
Data certyfikacji	2018-07-20

DQS GmbH

Stefan Heintz
Stefan Heintz
Dyrektor

Accredited Body: DQS GmbH, August-Schanz-Straße 21, 60433 Frankfurt am Main, Germany

Certyfikat ISO 14001:2015

Zużycie energii

Funkcjonowanie naszej firmy wiąże się z wykorzystaniem energii elektrycznej i cieplnej. Czynniki te dostarczane są do zakładu z sieci operatorów

zewnętrznych. Wielkość ich zużycia, analizujemy w odniesieniu do wielkości produkcji manometrów, które stanowią kluczowy wyrób naszej fabryki. Użytkiwane wskaźniki, systematycznie ulegają poprawie, dzięki realizacji działań mających na celu podniesienie efektywności energetycznej kluczowych odbiorców energii. Do działań takich w ostatnim czasie należały następujące zadania:

- ✓ „Optymalizacja zużycia energii elektrycznej w procesie wytwarzania sprężonego powietrza oraz kosztów serwisowania urządzeń.

Sposób realizacji:

Zainstalowanie w sprężarkowni o ciśnieniu 13 i 35 barów sterowania nadrzędnego pracą sprężarek z jednoczesną możliwością zdalnego odczytu on-line parametrów technicznych urządzeń sieci sprężonego powietrza.

- ✓ Minimalizacja zużycia energii elektrycznej przez wymianę części oświetlenia na energooszczędne.

Sposób realizacji:

Modernizacja oświetlenia w budynkach biurowych.

Wystąpienie z wnioskiem do URE (Urząd Regulacji Energetyki) o przyznanie świadectw efektywności energetycznej.

Gospodarka wodno-ściekowa

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. we Włocławku (MPWiK) jest dostawcą wody wykorzystywanej w firmie do celów przemysłowych oraz socjalnych. Jest również odbiorcą ścieków, które poprzez system kanalizacji ogólnospławnej kierowane są do miejskiej oczyszczalni ścieków.

Z uwagi na fakt, że ścieki przemysłowe generowane przez instalację, a następnie wprowadzanie do kanalizacji MPWiK zawierają substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, WIKa Polska posiada stosowne pozwolenie wodnoprawne wydane przez Prezydenta Miasta Włocławek. W decyzji określone zostały m.in. maksymalne ilości odprowadzanych ścieków oraz dopuszczalne stężenia dla następujących zanieczyszczeń: cynk, cyna, miedź, ołów, fosfor ogólny, węglowodory ropopochodne, chrom, azot (amonowy i azotynowy). Wykonywane przez akredytowane laboratorium dwa razy w roku

WIKAI

EKO SEGREGACJA

Lekcja nr 1 - BUTELKI PLASTIKOWE

He... Czy na pewno wiem co mam wrzucić do eko-boksu?

Oczywiście że WIEM!!!
Do eko-boksu mogą wrzucać tylko odpady, które wytwarzam podczas swojej pracy, ale nie są one związane bezpośrednio z produkcją w zakładzie!

BUTELKI PLASTIKOWE
PLASTIC BOTTLES

He... Czy na pewno wiem co mam wrzucić do eko-boksu?

Oczywiście że WIEM!!!
Do eko-boksu mogą wrzucać tylko odpady, które wytwarzam podczas swojej pracy, ale nie są one związane bezpośrednio z produkcją w zakładzie!

Czy wiesz że...?

Czas rozkładu wyrzuconej butelki PET lub torby foliowej wynosi ok. **400 lat**. Wydajność recyklingu butelek PET wynosi aż **95%** (czyli każda jedna zgnieciona przez nas butelka da nam w efekcie kolejną nową butelkę). Przetwarzając butelki przyczyniamy się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Z przetworzonej butelki PET wytwarza się bliźny typu polar, kosa, koszułki, chodniki, i dywany oraz krzesła!

Dlaczego warto zgnietać butelki?

- zmniejsza objętość butelek prawie **80%**
- rzadziży transport firm wywozującej odpady - mniejsza emisja dwutlenku węgla
- chronisz środowisko i dajesz dobry przykład innym

WIKAI

EKO SEGREGACJA

Lekcja nr 2 - SZKŁO

He... Czy na pewno wiem co mam wrzucić do eko-boksu?

Oczywiście że WIEM!!!
Do eko-boksu mogą wrzucać tylko odpady, które wytwarzam podczas swojej pracy, ale nie są one związane bezpośrednio z produkcją w zakładzie!

SZKŁO
GLASS

Uwaga! Nie musisz ich myć! Mogą być z nakrętkami!

He... Czy na pewno wiem co mam wrzucić do eko-boksu?

Oczywiście że WIEM!!!
Do eko-boksu mogą wrzucać tylko odpady, które wytwarzam podczas swojej pracy, ale nie są one związane bezpośrednio z produkcją w zakładzie!

Czy wiesz że...?

Szko jest doskonałym surowcem wtórnym, z uwagi na to, że może być przetworzone bezstratnie na identyczne opakowanie, jakim było poprzednio! Mimo, że odpady szklane nie stanowią bezpośredniego zagrożenia dla środowiska, ich ponowne wykorzystanie niesie za sobą istotne korzyści ekologiczne. Statystyczny mieszkaniec naszego kraju wyrzuca rocznie ok. **25 kg** opakowań szklanych, co stanowi **12%** wszystkich odpadów komunalnych, jakie wytwarza.

Zmniejszymy:

- zużycie surowca naturalnego o **200 kg**
- zużycie energii o **25-32 %**
- zużycie wody o **50%**
- emisję zanieczyszczeń do powietrza o **14-20%**
- powstanie odpadów przemysłowych o **97%**

badania jakości odprowadzanych ścieków, wskazują na dotrzymanie wartości normatywnych.

W związku z realizacją w roku 2017 istotnego działania polegającego na trwałym wyłączeniu i demontażu instalacji do pasywacji, nastąpiło zaniechanie odprowadzania do ścieków wykorzystywanego w procesie galwanizacji szkodliwego chromu (VI).

Emisja do powietrza

Na terenie fabryki znajduje się ponad 50 źródeł zorganizowanej emisji substancji gazowych i pyłowych. Rodzaj i ilości wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń reglamentuje pozwolenie udzielone przez Prezydenta Miasta Włocławek na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza. Określa ono również obowiązek realizacji okresowych pomiarów lotnych związków organicznych – LZO (1 x w roku) z kluczowych emitorów procesów malarni mokrej oraz drukarni. Wyniki pomiarów przeprowadzanych przez akredytowane laboratorium, wskazują na dotrzymanie dopuszczalnych wielkości emisji. Ponadto, ładunek żadnej z emitowanych substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego, określonego w pozwoleniu dla okresu roku.

Gospodarka odpadami

W związku z prowadzoną działalnością wytwarzane są, zarówno odpady niebezpieczne jak i inne niż niebezpieczne. Należy jednak podkreślić, że odpady niebezpieczne stanowią zaledwie 15% w globalnej masie wygenerowanych odpadów.

Rodzaje, ilości wywarzanych odpadów oraz sposób i miejsce ich magazynowania określa wydane przez Prezydenta Miasta Włocławek pozwolenie na wytwarzanie odpadów. Wszystkie wytworzone odpady są selektywnie magazynowane w wyznaczonych miejscach, a następnie przekazywane uprawnionym odbiorcom odpadów w celu ich dalszego przetworzenia.

W Wika Polska prowadzona jest selektywna gospodarka odpadami komunalnymi z wykorzystaniem Eco-boxów. Dzięki prowadzonej segregacji możliwe jest pozyskanie odpadów stanowiących cenne surowce wtórne w postaci opakowań z tworzywa sztucznego (butelki PET), szkła i papieru.

Gospodarka opakowaniami

Stosujemy opakowania wielokrotnego użytku, nasze wyroby dostarczamy w opakowaniach zbiorczych i jednostkowych wykonanych z różnych materiałów, w strukturze których dominują opakowania z papieru i tektury oraz z drewna (łącznie ponad 70%), czyli opakowania o niskim potencjalnie negatywnym oddziaływaniu na środowisko również dzięki łatwości w ponownym przetworzeniu.

Dbamy o to aby opakowania wprowadzane na rynek wraz z naszymi wyrobami:

- nie zawierały szkodliwych substancji w ilościach stwarzających zagrożenie dla produktu, środowiska lub zdrowia ludzi,
- maksymalna suma zawartości ołowiu, kadmu, rtęci i chromu sześciowartościowego w opakowaniu nie przekraczała 100 mg/ kg,
- objętość i masa opakowań była ograniczona do niezbędnego minimum wymaganego do spełnienia funkcji opakowania oraz zapewnienia bezpieczeństwa produktowi zgodne z oczekiwaniami użytkownika.

WIKAL Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa

ul. Łęska 29/35

87-800 Włocławek

Tel.: +48 54 23 01 100

Fax: +48 54 23 01 101

info@wika.pl

www.wikapolska.pl

Part of your business

EKO SEGREGACJA

Lekcja nr 3 - PAPIER

WIKAL

Wiem... Czy na pewno wiem co mam wrzucić do eko-boksu?

Oczywiście że WIEM!!! Do eko-boksu mogą wrzucić tylko odpady, które wytwarzam podczas swojej pracy, ale nie są one związane bezpośrednio z produkcją w zakładzie!

gazety i czasopisma
katalogi, prospekty i foldery
papier szkolny i biurowy
książki i zeszyty
papier pakowy
opakowania z papieru lub tektury
torbki papierowe

PAPIER PAPER

1 tona → 900 kg

1 tona = 15-17 drzew

Czy wiesz że...?

Światowa produkcja papieru wynosi rocznie ponad 300 mln ton. Uzyskanie tak ogromnych ilości papieru bez stosowania recyklingu nie byłoby możliwe. Przejętny mieszkaniec Ziemi zużywa rocznie około 50 kg papieru. W krajach Unii Europejskiej odzyskiwane jest średnio 70% makulatury. W Polsce wynik ten jest niestety dużo słabszy – zaledwie 42%. Recykling tony makulatury to ogromna oszczędność energii (65% oszczędności w stosunku do energii zużywanej w procesie produkcji papieru z włókien pierwotnych) oraz środek redukcji zanieczyszczeń wody (o 35%) i powietrza (o 74%).

REKORDY PTAKÓW POLSKI

gatunki lęgowe

Naj!

mysikrólik
Regulus regulus

Najmniejszy - waży zaledwie
około 5 gramów!

Największy - jego rozpiętość
skrzydeł sięga niemal 2,5 metra!

bielik
Haliaeetus albicilla

dorosty

dorosty

młody

MER

Rysunki i projek

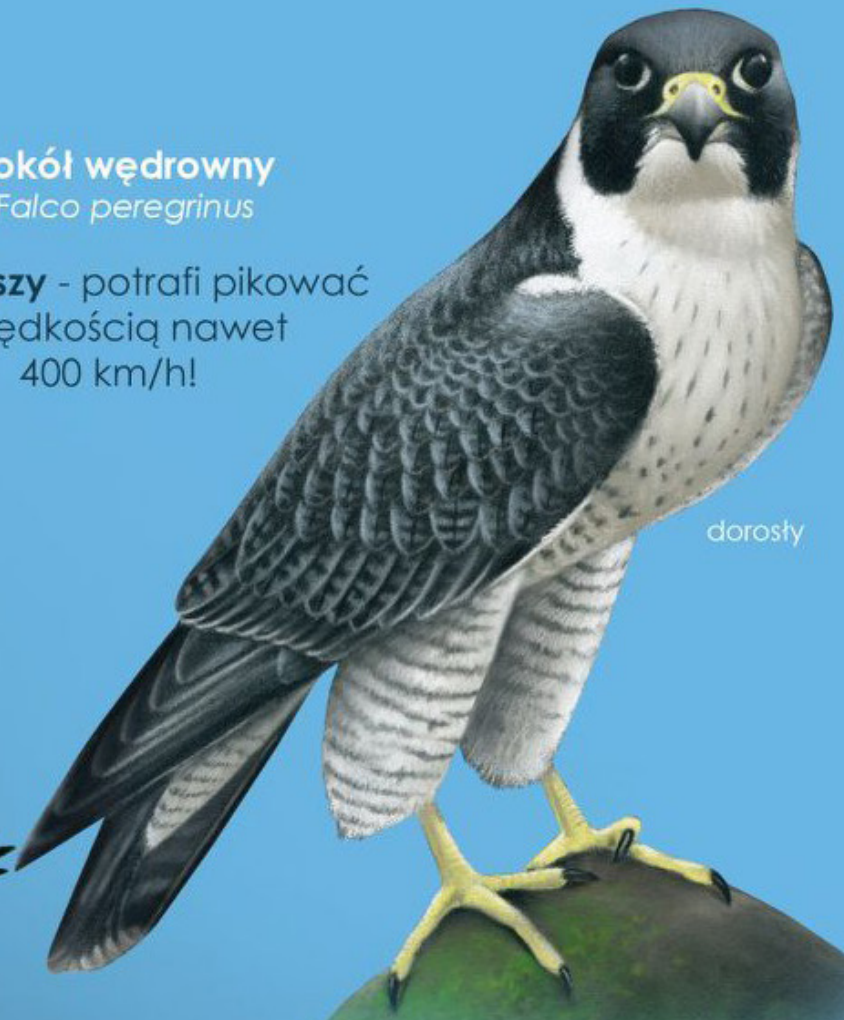
<
S
e!
!

sokół wędrowny
Falco peregrinus

Najszybszy - potrafi pikować z prędkością nawet 400 km/h!

dorosły

dorosły

młody

dorosły

Najcięższy
może ważyć prawie 15 kg!

Łabędź niemy
Cygnus olor

osły

młody

Pory roku – jesień i zima w świecie roślin i zwierząt

Opracowała i zdjęcia wykonała: MM

Cały rok kalendarzowy podzielony jest na pory roku, które to są wyznaczone według różnych kryteriów. Ruch obiegowy Ziemi przy stałym nachyleniu osi obrotu sprawia, że warunki oświetlenia Ziemi zmieniają się w rytmie rocznym, co pociąga za sobą zmiany klimatyczne oraz wpływa na vegetację roślin i tryb życia zwierząt. W klimacie umiarkowanym tradycyjnie wyróżnia się **cztery pory roku**: wiosnę, lato, jesień i zimę, ale już teraz zaczęto wyróżniać dwie przejściowe pory roku: przedwiośnie i przedzime.

Podstawą wyznaczenia dat zmian **astronomicznych pór roku** jest górowanie Słońca w zenicie nad równikiem bądź zwrotnikami. Ich występowaniu towarzyszą zmiany długości trwania dnia i nocy.

- ♣ początek wiosny – początek topnienia śniegu; **kwitnienie: leszczyna, wierzba iwa, przylaszczka,**
- ♣ wczesna wiosna – **kwitnienie: mniszek lekarski, czeremcha zwyczajna; pojawienie się liści: kasztanowiec zwyczajny, brzoza brodawkowata,**
- ♣ pełnia wiosny – zazielenienie się lasu liściastego; **kwitnienie: kasztanowiec zwyczajny, bez,**
- ♣ wczesne lato – **kwitnienie: bez lekarski, żyto ozime,**
- ♣ lato – **kwitnienie: lipa; dojrzewanie: bez lekarski, jarząb pospolity,**

Temperatury progowe klimatogenicznych pór roku w Polsce według Romera

Pory roku	Średnia dobowa temperatura °C
zima	≤ 0 °C
przedwiośnie	0 °C do 5 °C
wiosna	5 °C do 15 °C
Lato	≥ 15 °C
Jesień	5 °C do 15 °C
przedzime	0 °C do 5 °C
Zima	≤ 0 °C

Temperatury progowe klimatogenicznych pór roku w Polsce według IMiGW

Pory roku	Średnia dobowa temperatura °C
Zima	≤ 0 °C
przedwiośnie	0 °C do 5 °C
Wiosna	5 °C do 15 °C
przedlecie	10 °C do 15 °C
Lato	≥ 15 °C
Polecie	10 °C do 15 °C
Jesień	5 °C do 10 °C
przedzime	0 °C do 5 °C
Zima	≤ 0 °C

Zmiany klimatyczne wpływają na vegetację roślin. Zmianami w rozwoju roślin i zwierząt a zmianami klimatycznymi zajmuje się nauka zwana fenologią. Fenolodzy wyróżniają 8-9 (a czasem nawet 10-12) pór roku, ponieważ biorą pod uwagę więcej zjawisk przyrodniczych, np. kiełkowanie określonych roślin, lęgi danych ptaków, zrzucanie liści na zimę. A jak pięknie brzmią nazwy niektórych z nich, np. przedzimek, spodzimek, pierwiosnie, złota jesień.

- ♣ wczesna jesień – kwitnienie: wrzos zwyczajny; dojrzewanie: kasztanowiec zwyczajny, borówka brusznica,
- ♣ jesień – zmiana barwy i opadanie liści,
- ♣ zima – okres spoczynku roślin – przerwa w vegetacji.

W świecie roślin i zwierząt czas spowolnienia procesów to okres jesieni i zimy. Astronomiczna

Jesień zaczyna się 23 września. I chociaż pogoda o tej porze roku często jest bardzo ładna, to bez względu na świecące słońce i wysokie temperatury powietrza nadejścia jesieni nie można nie zauważyć. Wówczas dni stają się coraz krótsze, a noce coraz dłuższe. I mimo dość wysokiej temperatury powietrza w ciągu dnia, ranki i wieczory są o wiele chłodniejsze niż latem. Te zmiany to sygnał dla roślin i zwierząt, że lato i praktycznie nieograniczony dostęp do pożywienia zaraz się skończą. Cała przyroda powoli przygotowuje się do przetrwania zimy.

Nie jest to jednak czas obumierania przyrody. Rozpoczyna się intensywnie owocowanie drzew i krzewów oraz roślin runa leśnego. Ożywienie panuje też w świecie zwierząt. Wszystko zdaje się działać właśnie w kierunku wzmocnienia, utrwalenia i przechowania życia. Na przełomie sierpnia i września pozornie jeszcze nic się nie dzieje, chociaż może dać się zauważyć nagły brak w naszym otoczeniu pleszki, piegży, bociana czarnego, lelka kozodoja, dzieźby gąsiorka, które to w tym okresie postanawiają zmienić miejsce zamieszkania. Wkrótce zresztą w ich miejsce pojawią się w przelocie nowi skrzydlaci goście i zapełnią powstałą lukę. Można zatem śmiało powiedzieć, że jesień dostarcza nam o wiele więcej wrażeń, niż byśmy się spodziewali.

W przydomowych ogrodach kwitną w najlepsze znane nam doskonale nasturcje, aksamitki, begonie, szalwie szkarłatne, petunie, nagietki, astry chińskie, werbeny, wilce, dalie, marcinki (astry liliowe), malwy, mieczyki, rdesty pnące, słoneczniki, bluszcz i lwie paszcze, a na krzewach i drzewach dojrzewają owoce, pięknie zdobiąc berberys, bez koralowy, jarzębinę, kalinę, głóg, różę, cis i irgę. Wówczas to wiele radości i powodów do zabawy dostarczają małe, ale smaczne orzeszki buka oraz obficie sypiące się kasztany, żołędzie dębu i skrzydlaki klonu. Wielce pożyteczna choć niekiedy zgubna dla przewodu pokarmowego okazać się może wyprawa do sadu, gdzie kuszą oko i podniebienie jabłka, gruszki i śliwki węgierki. Na wytrwałych zbieraczy oczekują też pyszne orzechy laskowe i włoskie oraz dzikie leśne jabłuszka i gruszki – ulęgałki.

Wraz z nadejściem jesieni zauważamy, że wiele gatunków ptaków odleciało, a inne przygotowują się do odlotu do ciepłych krajów. Zwierzęta zmieniają futro, gromadzą tkankę tłuszczową i zapasy pożywienia, wiele gatunków spowalnia metabolizm i zapada w zimowy sen. Jesienne migracje ptaków,

zmiana futra ssaków czy zrzucanie liści przez drzewa to tylko niektóre z czekających nas **zmian fenologicznych**, wywołanych cyklicznością pór roku. Coraz **krótsze dni** stają się bowiem bodźcem do zmian w przyrodzie a ich efekt możemy obserwować chociażby w postaci **wspaniałych barw liści**. Z naukowego punktu widzenia zjawisko reakcji roślin na zmiany w długości dnia i nocy nazywamy **fotoperiodyzmem**.

Fot. Żołędzie dębu

Trzmielina pospolita (*Euonymus europaeus* L.)

Mniej więcej w drugiej połowie września liście na drzewach gwałtownie zmieniały kolor z zielonego na coraz barwniejsze, charakterystyczne dla jesieni fenologicznej. Druga połowa października to jedyny taki okres w roku, kiedy następuje szczyt tzw. „złotej polskiej jesieni” i aby do takiej sytuacji doszło, wcale nie potrzeba słonecznej i ciepłej pogody. Zrzucając liście drzewo wchodzi w stan spoczynku. Zmniejsza się zapotrzebowanie rośliny na wodę, gdyż liście jej nie wyparowują. W tkankach magazynowane są cukry i tłuszcze, dzięki którym roślina jest odporna na mróz, ustaje fotosynteza. Opadanie liści z drzew przed nadejściem zimy to niewątpliwa adaptacja ewolucyjna – krótki dzień i niska temperatura sprawiają, że koszt utrzymania liści w tym okresie znacznie przewyższa korzyści płynące z przeprowadzania fotosyntezy.

Jak drzewo dowiaduje się, że właśnie nadchodzi pora na zimowy odpoczynek? Otóż decydują o tym zmiany w długości dnia i nocy. Jesienne “budziki” powodują odpadanie liści, a zegar “wiosenny” mówi roślinom, kiedy należy rozpocząć wypuszczanie zielonych pędów.

Zjawisko jesiennej zmiany barwy liści jest dla nas tak oczywiste, że przyjmujemy je do świadomości bez głębszego zastanowienia się dlaczego ten proces zachodzi. Liście drzew, jako organy sezonowe mają ograniczony okres życia do kilku miesięcy (wyjątkiem są liście drzew iglastych). Jesienią, gdy dzień staje się coraz krótszy, a potrzebnego światła słonecznego jest coraz mniej zanika produkcja chlorofilu, odpowiedzialnego za zielony kolor liści. Kiedy liść jest koloru intensywnie zielonego, trudno uwierzyć, że pod zielonym barwnikiem kryją się jeszcze inne, dodatkowe barwniki - żółte ksantofile, pomarańczowe karoteny i czerwone antocyjanydiny. Żółte i czerwone pigmenty do tej pory przed aktywnością wstrzymywał właśnie chlorofil. Za ich sprawą korony drzew zmieniają swoje barwy. Jakie zmiany zachodzą wówczas w liściu? Gdy chlorofil – zielony barwnik zostanie rozłożony, znika kolor zielony, a ujawniają się wówczas niewidoczne dotąd

pozostałe barwniki. Liście pod wpływem pigmentów zaczynają mienić się pięknymi złotorudymi kolorami. Ale żeby liść zaczął zmieniać kolor między nim a gałęzią musi pojawić się ktoś trzeci. Ktoś, czyli warstwa komórek, która odetnie dopływ składników odżywczych do liścia. Pozbawiony minerałów liść przestanie odbudowywać swój chlorofil, który rozkłada się pod wpływem światła. Gdy tak się już stanie, w liściu zaczynają działać karetonoidy. Wspomniane wcześniej nagromadzone komórki odcinają też dopływ cukrów. Wtedy niektóre z gatunków drzew zaczynają produkować antocyjany. To właśnie one odpowiadają za płomienny wygląd liści.

Liście na drzewach nie mają tak jednolitego koloru, jak ma to miejsce wiosną i latem. W Słońcu mienią się niezwykle ciepłymi barwami, rozpoczynając od czerwieni, kończąc na brązie. Szczególnie ślicznie wyglądają opadające w parkach liście klonu, lipy, czy dębu, które przykrywają trawniki żółto-brązowym dywanikiem. Śliwa zmieniła kolor liści na brązowe i pomarańczowe; jabłoń – na brązowy, a wiśnia i czereśnia – na ciemnoczerwony (wręcz bordowy). Żółte kolory dominują także na drzewach topoli i brzozy, która z kolei zmienia kolor od góry,

Jesienne przebarwienie brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* Roth)

Jesienne przebarwienie brzozy brodawkowatej (*Betula pendula* Roth)

Fot. Sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris* L.)

co według staropolskich wierzeń ma być zapowiedzią bardzo łagodnej i w miarę ciepłej zimy. Jednoczesne przebarwienie liści brzozy wróży również w miarę stałą i stabilną pogodę zimą. Dotychczas panująca zieleń pozostaje jedynie na bzie i topolach.

Kolejnym etapem jest produkcja tzw. „hormonów roślinnych”: kwasu abscysynowego i etylenu. Za ich sprawą dochodzi do gwałtownego rozkładu celulozy i pektyny, w wyniku czego rozkładane są ściany komórkowe i blaszki, czego ostatecznym efektem jest opadnięcie liścia. Natomiast substancje odżywcze, takie jak skrobia i tłuszcze, magazynowane w liściach, już wcześniej zostały wycofane do pnia i gałęzi. W ogonku liścia, tuż przy łodydze, tworzy się warstwa odcinania, a teraz wystarczy odrobinę silniejszy podmuch wiatru i... drzewo, po ciężkiej pracy w sezonie wegetacyjnym jest już gotowe na zasłużony odpoczynek. Kilkadziesiąt

miliardów ton liści rozłoży pod naszymi stopami kolorowe dywany. Taki uśpiony stan roślin potrwa do czasu nadejścia wiosny. Wówczas cała przyroda przebudzi się z zimowego odrętwienia i pospieszy na powitanie wiosny.

Zatem jak wszystko wskazuje drzewa muszą zrzucić liście, aby przetrwać zimę. Jaki z tego wniosek? Utrzymanie liści zimą byłoby dla drzew naszej szerokości geograficznej bardzo nieopłacalne. One same niczego by nie produkowały, a dodatkowo same zużywałyby i traciły bezcenną wodę. A zimą drzewa muszą oszczędzać – i wodę i zgromadzone substancje odżywcze. Warto wspomnieć jeszcze o jednym... Zimą woda zamraża. Zamarzająca woda zwiększa swoją objętość. To samo stałoby się także z wodą, która buduje liście. Znajdująca się w nich woda, zamarzłaby i rozsądziła tkanki liści.

Inaczej procesy te przebiegają u **drzew iglastych**. Zredukowane liście – **igły** – **pokryte są grubą warstwą skórki i substancji woskowej**, zabezpieczając je przed niskimi temperaturami. Woda zaś jest

z nich na okres zimy odprowadzana, by podczas mrozów nie doprowadzić do zamarznięcia i rozsądzenia igły. Dlatego drzewa iglaste, z **wyjątkiem modrzewia**, nie zrzucają igieł na okres zimy Szpilki modrzewia (wyjątku pod tym względem) nie mają ochronnej warstwy, dlatego muszą opadać. Jednak

Psianka słodkogórz (*Solanum dulcamara* L.)

także liście drzew iglastych opadają, tyle, że stopniowo, w różnych porach roku. Na przykład sosna nie ma na sobie szpilek starszych niż trzyletnie.

A co ze zwierzętami w tym pozornie uśpionym okresie. Niektóre zwierzęta w okresie zimowym opuszczają tę strefę klimatyczną, aby przetrwać w cieplejszych krajach i wrócić na wiosnę – dotyczy to ptaków – inne zaś zapadają w sen zimowy. Podczas hibernacji (snu zimowego), bicie serca oraz oddech zwierząt zwalniają wielokrotnie. Spada również temperatura ich ciała. Dzięki tym zmianom, zwierzęta zapadające w hibernację mogą przetrwać zimę zupełnie się nie pożywiając. Na skutek spadku temperatury, braku pokarmu i zmian w czynnościach gruczołów dokrewnych część zwierząt zapada w sen zimowy, co umożliwia im przetrwanie okresu zimowego. Do takich zwierząt należą: niedźwiedzie, jeże, wiewiórki, borsuki.

Bez wątplenia zima z bardzo niskimi temperaturami i grubą pokrywą śnieżną jest niezwykle trudnym okresem dla przetrwania roślin i zwierząt. W tym okresie powinniśmy pomagać zwierzętom. Z dokarmianiem powinniśmy wystartować po pierwszych mrozach i opadach śniegu skutkujących utrzymującą się pokrywą śnieżną. Prawda jednak jest taka, że gdy temperatura nie spada poniżej zera i pokrywa śnieżna nie jest szczególnie gruba, ptaki sobie poradzą. Właściwe dokarmianie zwierząt to prawdziwa sztuka, ponieważ z dostarczaniem pokarmu nie można przesadzać. Najważniejsze jest dokarmianie w warunkach ekstremalnych, które mogą zagrażać ich życiu. Nie powinno się tego robić podczas ła-

Fot. Zgryzy bobrowe zimą

Fot. Hibernujący nietoperz w obiekcie budowlanym gdzie panuje stała temperatura.

godnych zim, wtedy zwierzęta powinny radzić sobie same w zdobywaniu pokarmu.

„Dokarmianie” jak sama nazwa wskazuje jest częściową pomocą zwierzętom w trudnych warunkach środowiskowych. Zwierzęta nie mogą „zapomnieć”, jak szuka się pokarmu samodzielnie.

Jakie są główne zasady dokarmiania?

Pamiętajmy więc podczas dokarmiania naszych skrzydlatych przyjaciół o następujących zasadach:

1. Gdy rozpoczniesz dokarmianie, **musisz to robić regularnie przez całą zimę** (nie dotyczy to ptaków wodnych). Ptaki szybko przyzwyczajają się do takiego źródła pokarmu i dłuższe przerwy w dokarmianiu mogą być dla nich niebezpieczne.
2. Nie karm ptaków wodnych - kaczek, łysek, łabędzi i mew poza zimą. Można je karmić w czasie silnych mrozów, kiedy zamarza większość zbiorników wodnych.
3. Wieszając karmnik dla drobnych ptaków np. sikor czy kowalików, pamiętaj by nie umieszczać go zbyt blisko gęstych krzewów. Są one dobrą kryjówką dla kotów, które w miastach często polują na ptaki.
4. Utrzymuj czystość w karmniku. Regularnie usuwaj z niego niezjedzone resztki pokarmu i odchody ptaków. Wieszając sikorce słoninę pamiętajmy, by słonina nie wisała dłużej niż dwa tygodnie. Nawet jeśli ptaki jej nie zjedzą trzeba ją wyrzucić, gdyż po tym czasie jest już zjełczała i szkodzi ptakom.

Fot. Zgryzy bobrowe zimą

5. Pokarm musi być zawsze świeży, nie może być zepsuty, spleśniały ani też solony (sól jest bardzo szkodliwa dla ptaków). Ptakom wodnym podawaj karmę rozdrobnioną i w takiej ilości, aby została całkowicie zjedzona w czasie jednego karmienia.
6. Ptakom wodnym podawaj gotowane (bez soli) lub surowe warzywa, ziarno, kasze i płatki owsiane. Pieczywo, zwłaszcza rozmoczone i spleśniałe, nie jest dla nich właściwym pokarmem. Powoduje ono schorzenia przewodu pokarmowego ptaków, prowadzące czasami nawet do śmierci. **Chleb zawiera bardzo mało substancji odżywczych i bardziej zapycha niż istotnie pomaga spożywającym go zwierzętom.**
7. Drobne ptaki wróblowate (np. sikory, kowaliki, dzwońce, trznadłe, wróble) najlepiej karmić mieszanką nasion, np. – słonecznika, prosa, pszenicy, owsa. Dobrym sposobem jest zatopienie ziaren w niesolonym łożu lub smalcu. Dla sikor i dzięciołów można także wieszać kawałki

niesolonej słoniny. Najbardziej jednak gustują sikory w nasionach roślin oleistych. Bezkonkurencyjny jest słonecznik nie łuskany, znakomitym urozmaiceniem ziarna konopi, rzepiku a także ziarna maku, rzepaku, rzodkwi i dyni oleistej. Wskazane jest dodawanie do mieszanek nasion prosa zwyczajnego i siemienia lnianego, które mają właściwości ułatwiające przyswajanie ciężkostrawnych tłuszczów. Na pewno w "świętecznym" menu nie może zabraknąć pokruszonych orzechów włoskich czy laskowych. Wraz ze słonecznikiem są prawdziwym przysmakiem sikor ściągając ptaki z całej niemal okolicy!

NIE DLA PTAKÓW są resztki z obiadu, zepsute jedzenie, solone, przyprawione czy wędzone kawałki słoniny.

Coraz popularniejsze są dostępne na rynku gotowe mieszanki nasion i ziaren oraz różnego rodzaju kule zimowe, dzwonki tłuszczowe i inne karmy dla dzikich ptaków zimujących.

Słonina smakuje sikorom, kowalikom czy dzięciołom (wieszamy ją w cieniu i wymieniamy co 2 tygodnie).

Słonecznik – niemal wszystkie gatunki sikor (przede wszystkim bogatka i modraszka), wróble, mazurki, dzwońce, grubodzioby oraz inne.

Owoce np. jabłka całe lub krojone przyciągną kosa i kwiczoły.

Nasiona roślin – mazurki, trznadłe, makolągwy, a także przylatujące z północy rzepołuchy, górniczki czy śnieguły.

Woda podczas mrozów jest rarytasem, a **ptaki nie jedzą śniegu**. Zimą warto przy karmniku za-

montować też poidelko, a nawet niewielką kuwetę z wodą czy talerz, np. rano wystawić talerz z ciepłą wodą. Będą się w niej kąpać, a przede wszystkim pić

Pamiętaj, że stołujące się ptaki są świetnym kąskiem dla drapieżników: kotów i innych ptaków drapieżnych. Dlatego karmnik umieść tak, by zapewnić ptakom bezpieczeństwo. Sąsiedztwo krzewów może być miejscem ucieczki przed nadlatującym krogulcem. Karmnik przy oknie – istnieje niebezpieczeństwo, że przestraszony ptak chcąc szybko uciec, w popłochu może uderzyć w szybę i zginąć na miejscu.

JAK MĄDRZE DOKARMIAĆ PTAKI?

DZWONEK

PYZA

KARMNIK TUBOWY NA ORZECHY

Ptaki duże
z parków miejskich

np. łabędzie nieme, kaczki krzyżówki

GDZIE DAJEMY JEŚĆ

Nie wrzucamy pokarmu do wody!

W miejscu spokojnym i czystym (na trawniku w parku, nad brzegiem rzeki).

Powinno być na tyle odosłonięte, aby w razie zagrożenia ptaki mogły zareagować, uciec i bez problemu wzbicić się w powietrze.

Ptaki małe,
które przylatują do karmnika

np. sikory, kosa, dzięcioły, kowaliki, gile, dzwońce, raniuszki, mazurki, wróble, szczygły, grubodzioby

GDZIE USTAWIAMY KARMNIK

Z daleka od zagrożeń (dróg, legowiska psa, kota, dużej liczby ludzi, okien budynków).

W miejscu dobrze widocznym, umożliwiającym swobodne wzbicie się do lotu. Dobrze, aby w pobliżu było drzewo czy krzew, gdzie ptaki mogą usiąść, zjeść i odpocząć.

Pamiętaj!

- Dokarmianie zacznij dopiero, gdy będzie duża pokrywa śniegu
- Jeśli zacząłeś dokarmiać ptaki, rób to regularnie i pilnuj, żeby jedzenia nie zabrakło
- Nie używaj soli!
- Nie dokarmiaj chlebem
- Nie syp nadmiaru karmy
- Obok karmnika postaw poidelko ze świeżą wodą
- Dbaj o higienę karmnika i miejsca dokarmiania

CZYM DOKARMIAMY

Ziarna zbóż
(słonecznik pastewny, proso, kasze, kukurydza, płatki owsiane)

Gotowane warzywa
– pokrojone, **nie solone!**
(marchew, ziemniaki, buraki, kapusta)

Zastanów się

Warto posadzić w ogrodzie rodzime krzewy, które mogą być nie tylko ozdobą, ale także ptasią stołówką w zimie – np. bez koralowy, jarząb pospolity, dereń, dzika róża, bez czarny, kalina koralowa, głóg, tarnina

CZYM DOKARMIAMY

Drobne ziarna zbóż
(słonecznik pastewny, proso, czarnuszka, płatki owsiane i ryżowe)

Pyzy dla ptaków
(gotowe mieszanki tłuszczowo-nasienne w formie kul lub dzwonków w papierowym kubku)

Orzechy
(włoskie, ziemne niesolone, laskowe) oraz **suszone owoce** (niekandyzowane)

Słonina
(niesolona, nie może wisieć dłużej niż 2 tyg.)

Opracowanie: Lasy Państwowe
Projekt graficzny: Polska Grupa Infograficzna

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/aktualnosci/dokarmianie-zwierzat-zima-potrzeba-czy-fanaberia>

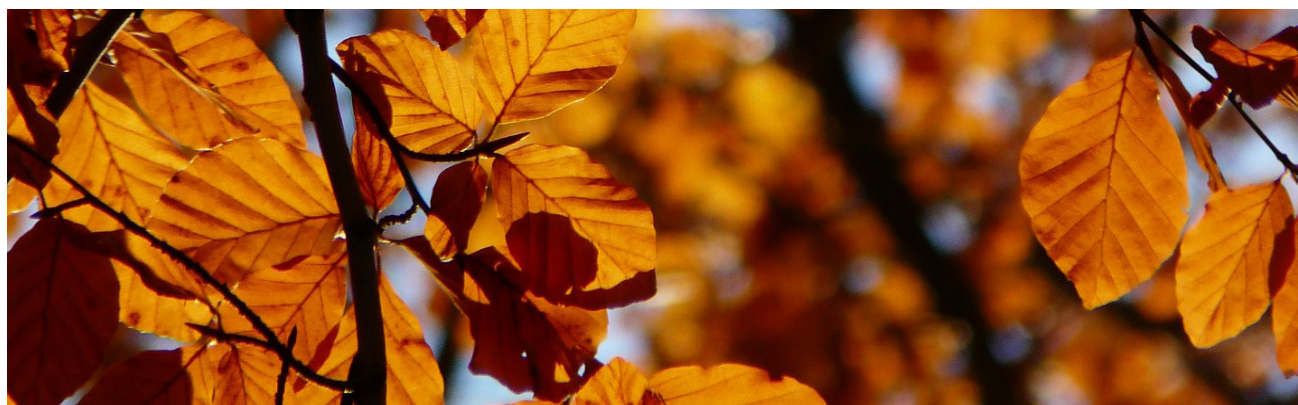
Należy pamiętać jednak nie tylko o dokarmianiu ptaków, ale o tym, aby robić to właściwie. Lepiej w ogóle nie karmić ptaków niż robić to źle!

Ptasia wykreślanka

W diagramie ukryte są nazwy 17 ptaków, które można spotkać zimą w Polsce. Wykreślcie nazwy ptaków a pozostałe litery utworzą rozwiązanie – sposób by pomóc im przetrwać zimę.

K	O	S	I	K	O	R	A	D	O	K
R	D	Z	W	O	N	I	E	C	A	R
A	Z	C	R	W	R	O	N	A	M	Y
N	I	Z	Ó	A	I	A	K	K	J	N
I	Ę	Y	B	L	I	G	U	Z	M	O
U	C	G	E	I	Y	P	R	C	T	R
S	I	I	L	K	A	W	K	A	A	W
Z	O	E	K	I	S	Ó	J	K	A	A
E	Ł	Ł	A	B	Ę	D	Z	I	E	G
K	G	R	U	B	O	D	Z	I	Ó	B

90 lat Ligi Ochrony Przyrody

Historia Ligi Ochrony Przyrody w Polsce

Liga Ochrony Przyrody (LOP) jest najstarszą organizacją pozarządową zajmującą się ochroną przyrody na terenie całego kraju. Powstała w 1928 roku z inicjatywy wybitnego przyrodnika, znawcy Tatr Władysława Szafera, zainspirowanej działalnością Szwajcarskiej Ligi Ochrony Przyrody. Inicjatywa Szafera wspierana była przez profesorów Bolesława Hryniewieckiego, Jana Gwalberta Pawlikowskiego, Mieczysława Limanowskiego i Walerego Goetla. W tym roku powstały oddziały terenowe w Warszawie, Poznaniu, oraz koła LOP w Opaleniu, Częstochowie, Warszawie i Krzemieńcu. Działania LOP zostały przerwane w czasie II wojny światowej, wznowiono je w 1946 roku. W tym o roku powstały oddziały Ligi w Warszawie, Lublinie i Gdyni. W 1968 r. nadano Lidze Ochrony Przyrody status Stowarzyszenia Wyższej Użyteczności, co było niezbitym dowodem uznania przez władze państwowe idei społecznej ochrony przyrody za ważny problem w działalności społeczno-gospodarczej kraju, a także afirmacją dotychczasowej i przyszłej działalności Ligi Ochrony Przyrody. W 1972 r. w Warszawie odbył się IX (XIX) Krajowy Zjazd Ligi Ochrony Przyrody, w przededniu 45 rocznicy powstania Stowarzyszenia. Nadano wówczas Lidze nowy statut, odpowiadający tezom i postulatom wysuniętym na IX (XIX) Zjeździe, poszerzył on merytoryczny zakres działalności Ligi na wszelkie dziedziny środowiska przyrodniczego oraz upoważnił do pełnienia roli organizatorskiej w społecznym ruchu na rzecz ochrony przyrody. W połowie lat 70 – w 49 województwach działało 49 wojewódzkich oddziałów LOP. Obecnie działają 33 okręgi terenowe. W 1953 roku Zarząd Główny LOP został przeniesiony do Warszawy, gdzie znajduje się do chwili obecnej. Liga Ochrony Przyrody od 1957 roku wydaje czasopismo Przyroda Polska. W latach osiemdziesiątych Prezydium Zarządu Głównego wystąpiło do Urzędu Rady Ministrów oraz do Ministra Urzędu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z wnioskami o przysyłanie Lidze Ochrony Przyrody projektów aktów prawnych oraz dokumentów przed ich zatwierdzeniem – do zaopiniowania. Wnioski Ligi zostały przyjęte. Liga Ochrony Przyrody otrzymała

w ten sposób możliwość wypowiedzania się i zgłaszania swoich uwag i propozycji do wszystkich aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska.

LOP wniosowała również i uzyskała społeczne poparcie w następujących sprawach: utworzenie resortu ochrony środowiska, powołanie Sejmowej Komisji Ochrony Środowiska, opracowanie przez Rząd zasad ekopolityki państwa, wprowadzenie na wszystkich szczeblach edukacji odrębnego przedmiotu „Ochrona środowiska”, obejmowanie ochroną prawną obszarów o wybitnych walorach przyrodniczych, tworzenie parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych itp., powołanie Banku Ochrony Środowiska i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska. Wszystkie te wnioski zostały zrealizowane.

LOP współpracuje też z licznymi krajowymi i międzynarodowymi organizacjami ekologicznymi, jak Międzynarodowa Koalicja „Wolontariusze Przyrody” (CVA), Europa Nostra oraz Światowe Towarzystwo Ochrony Zwierząt (WSPA). Jest m.in. członkiem założycielem Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN). LOP prowadzi również Europejskie Centrum Ekologiczne, które jest inicjatorem i realizatorem Europejskiej Zielonej Karty (European Green Card), która spotkała się ze znaczącym zainteresowaniem instytucji krajowych i międzynarodowych. W maju 1996 roku Fundacja Henry’ego Forda uhonorowała Projekt EZK pierwszym miejscem w konkursie Europejskiej Ochrony Przyrody, a w czerwcu 1996 roku Ministerstwo Środowiska przyznało nagrodę za projekt „Zielona Karta” w kategorii krajowych kampanii edukacyjno-popularyzatorskich. (https://www.lop.org.pl/O_nas)

Cele i zadania Ligi Ochrony Przyrody

Zgodnie ze Statutem Ligi Ochrony Przyrody uchwalonym przez Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Delegatów Ligi Ochrony Przyrody w dniu 6 października 2012)celami Ligi jest:

- Kształtowanie właściwych postaw człowieka, a szczególnie młodzieży i dzieci przez
- ukazywanie bogactwa, piękna i znaczenia przyrody, budzenie jej umiłowania i poszanowania,
- szerzenie zrozumienia celów ochrony przyrody i środowiska oraz problemów i zagrożeń.

- Dbłość o zapewnienie człowiekowi warunków życia w środowisku bezpiecznym dla jego zdrowia.
- Zabieganie o zachowanie, zrównoważone użytkowanie oraz odnawianie zasobów, tworów i składników przyrody będących dziedzictwem i bogactwem narodowym.
- Zabieganie o ochronę i odnawianie zasobów środowiska przyrodniczego dla współczesnych i przyszłych pokoleń, w szczególności przez:
 - 1) zachowanie różnorodności biologicznej,
 - 2) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
 - 3) stwarzanie warunków do zachowania ciągłości występowania gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
 - 4) ochronę walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień.
- Kształtowanie opinii publicznej w duchu troski o ochronę przyrody i środowiska przyrodniczego.
- Upowszechnianie wiedzy o przyrodzie i jej ochronie oraz kształtowanie kultury i etyki ekologicznej.

Swoje cele Liga realizuje poprzez:

1. Działalność nieodpłatną pożytku publicznego polegającą na:

- 1) podejmowaniu działań o charakterze interwencyjnym, w szczególności współdziałanie w zakresie ujawniania i ścigania przestępstw oraz wykroczeń przeciwko środowisku przyrodniczemu,
- 2) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia ujemnych skutków naruszania środowiska przyrodniczego, w tym składanie uwag i wniosków w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, bądź uczestniczenie w nim na prawach strony,
- 3) inicjowaniu i podejmowaniu społecznych przedsięwzięć, pełnieniu roli organizatorskiej w społecznym ruchu na rzecz ochrony przyrody uwzględniającym zasady zrównoważonego rozwoju,
- 4) popularyzowaniu wśród społeczeństwa, a zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, odpowiedzialnego stosunku do przyrody ojczyzny,
- 5) współdziałaniu z organami państwowymi, w tym administracji rządowej i samorządowej, a w szczególności z komisjami i radami powoływanymi przez nie, w celu wykonywania zadań wchodzących w zakres działania Ligi, w tym zleconych przez te organy,

- 6) współpracy w realizacji celów Ligi z organizacjami polskimi, zagranicznymi i międzynarodowymi,
- 7) organizowaniu i prowadzeniu obserwacji przyrodniczych, konkursów, spotkań, wystaw, olimpiad, klubów zainteresowań, akcji społecznie użytecznych, np. zalesianie, zakładanie arboretów i parków.

2. Działalność odpłatną pożytku publicznego polegającą na:

- 1) prowadzeniu działalności twórczej i informacyjno-promocyjnej mającej na celu wzbudzenie zainteresowania i szacunku do przyrody,
- 2) prowadzeniu pozaszkolnej edukacji i wychowania skierowanej do wszystkich grup wiekowych w zakresie ochrony przyrody poprzez organizowanie i prowadzenie seminariów, warsztatów edukacyjnych, szkoleń, sympozjów, uniwersytetów wiedzy ekologicznej, konferencji, zielonych szkół,
- 3) organizowaniu wypoczynku dzieci i młodzieży w formie obozów, kolonii, warsztatów ekologicznych, wycieczek przyrodniczych,
- 4) organizowaniu zespołów rzeczoznawców w zakresie ochrony przyrody i środowiska,
- 5) wykonywaniu zadań z zakresu ekologii, ochrony roślin, zwierząt i grzybów oraz dziedzictwa przyrodniczego,
- 6) propagowaniu walorów krajobrazu, uprawianiu turystyki ekologicznej i promocji zdrowia.

Liga Ochrony Przyrody Okręg we Włocławku historia

W 1976 roku został utworzony Oddział Wojewódzki Ligi Ochrony Przyrody we Włocławku. Pierwszym prezesem był Marian Szterk, a kierownikiem biura przez wiele lat była Ingrid Kociołowicz. Siedziba oddziału mieściła się przy ul. 3 Maja 21. Drugim prezesem był Jan Przybylak, ówczesny wiceprezydent Włocławka, następnie Andrzej Drozdowski – Dyrektor Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego, a obecnie funkcję tę pełni dr Maria Palińska – Dyrektor Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej. W biurze LOP pracowali m. in. Małgorzata Szatkowska, Waldemar Brudziński, Maria Czarnomska, Maria Balakowicz, a społecznie Zbigniew Centkowski, Monika Pawlak a obecnie współpracuje Aleksandra Fornalewicz, Zuzanna Lipińska.

Włocławska Liga przez pewien okres czasu miała swoją siedzibę w Kowalu, a następnie w 2005 roku powróciła do Włocławka na ul. Ko-

munalna 4. Gdyby nie praca społeczna (szczególnie w czasie przekształceń ustrojowych w Polsce) dyrektora i pracowników Zarządu Parku Krajobrazowego w Kowalu, Zarządu i pracowników Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej prawdopodobnie Okręg Włocławski już by nie istniał. Liga Ochrony Przyrody Okręg we Włocławku dzięki wsparciu Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej, które udostępnia nieodpłatnie salę edukacyjną oraz pomieszczenie biurowe, może realizować swoją działalność edukacyjną i informacyjną.

Obecnie we władzach Okręgu działają:
Obecnie działalność Zarządu LOP Okręgu
Prezes LOP Okręg Włocławek - dr Maria Palińska

Wiceprezes – Tomasz Wasilewski
Wiceprezes – Jan Majewski
Skarbnik – Andrzej Składanowski
Sekretarz – Zuzanna Lipińska
Członek Zarządu Okręgu – Maria Balakowicz
Członek Zarządu Okręgu – Jadwiga Wiśniewska
Członek Zarządu Okręgu – Tomasz Pawlicki

Komisja Rewizyjna
Renata Zielińska
Danuta Pawlak
Wiesław Górecki

Sąd Koleżeński
Luiza Domeradźka
Sylwia Pałucka
Edward Czubakowski

W dniu 23 października na Nadzwyczajnym Zjeździe Okręgu Pan Marian Rutkowski otrzymał Medal Edukacji Narodowej za zasługi na rzecz edukacji.

Obecnie działalność LOP we Włocławku w zakresie realizacji konkursów i warsztatów edukacyjnych oraz wydawnictw dofinansowywana jest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu i składki członków.

Liga Ochrony Przyrody Okręg we Włocławku – działalność na rzecz edukacji ochrony przyrody- charakterystyka wybranych programów.

- „Aktywna edukacja leśna na ścieżkach przyrodniczo-leśnych Nadleśnictwa Włocławek”, który finansowany był przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu. Program ten skierowany był do nauczycieli wszystkich typów szkół, dzieci, młodzieży i dorosłych (mieszkańców wsi, małych miasteczek i dużych miast) zainteresowanych aktywnym wypoczynkiem i problemami ochrony środowiska przyrodniczego. Głównym celem programu było: wykształcenie trenerów, edukatorów przeszkolonych do prowadzenia edukacji na ścieżkach przyrodniczo-dydaktycznych Nadleśnictwa Włocławek, rozwijanie zainteresowań biologicznych

i ekologicznych wśród uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, upowszechnianie form aktywnego wypoczynku, poznawanie przez najmłodszych beneficjentów programu najbliższych walorów przyrodniczych, edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

- Zwiększenie kompetencji mieszkańców obszarów Natura 2000 odnośnie prac ZLW w ramach przygotowania PZO - projekt szkoleniowy Ligi Ochrony Przyrody Zarządu Głównego, którego głównym celem było wzmocnienie kompetencji mieszkańców obszarów Natura 2000 w zakresie gotowości do uczestniczenia w pracach Zespołów Lokalnej Współpracy (ZLW) w ramach przygotowania Planów Zadań Ochronnych (PZO) dla obszarów Natura 2000 lub do zgłaszania uwag w ramach procesu konsultacji społecznych za pośrednictwem Platformy Informacyjno-Komunikacyjnej. W ramach projektu zostały przeprowadzone spotkania informacyjne dla mieszkańców obszarów Natura 2000 związane z przygotowywanymi dla tych obszarów Planami Zadań Ochronnych. Projekt miał na celu zwiększenie kompetencji i wzrost zainteresowania mieszkańców na temat decyzji podejmowanych odnośnie obszarów Natura 2000, na których zamieszkują. Poza szkoleniami projekt zakładał również opracowanie i druk prostych materiałów informacyjnych dot. procesu konsultacji społecznych w ramach przygotowywania PZO.
- Znak Natury - wsparcie gmin w racjonalnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych w zrównoważonym rozwoju obszarów Natura 2000 w zakresie turystyki. Projekt zakładał przeprowadzenie akcji promującej walory przyrodniczo-turystyczne 10 gmin, na terenie których znajdują się obszary Natura 2000 oraz włączenie w tę akcję lokalnej społeczności oraz władz gminy. W ramach projektu przewidziana była m.in. edukacja mieszkańców w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów przyrodniczych obszarów Natura 2000 (m.in. spotkania z mieszkańcami, edukacja przy wykorzystaniu prasy, konkurs, imprezy plenerowe, edukacja poprzez ukazanie sieci Natura 2000 jako wartości dodanej przyczyniającej się do rozwoju turystyki w gminach). Edukacja władz gminy polegała głównie na pomocy w promocji walorów gminy

w oparciu o racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych Natura 2000.

- Posprzątaj po swoim psie. LOP we Włocławku brał udział w I edycji konkursu grantowego ogłoszonego przez Fundację Anwil dla Włocławka. Projekt realizowany jest od 27 października 2014 roku do 20 sierpnia 2015 roku. Głównym celem projektu jest przede wszystkim zmiana świadomości mieszkańców miasta Włocławek i dbanie o środowisko przyrodnicze najbliższego otoczenia. Dzięki realizacji projektu nastąpi zmiana nawyków i postaw, a także mieszkańcy poprzez kampanię uświadomieni zostaną jak ważne dla środowiska przyrodniczego jest sprzątanie po swoich czworonogach. Grupą docelową projektu jest społeczeństwo lokalne, zarówno dzieci, młodzież jak i dorośli. Poprzez wystawienie dystrybutorów z woreczkami na psie odchody chcemy zwrócić społeczeństwu uwagę na konieczność dbania o najbliższe otoczenia. Głównym działaniem w projekcie jest zakup dystrybutorów z woreczkami na psie odchody, które umieszczone będą w miejscach wyznaczonych przez Urząd Miasta Włocławek w porozumieniu z władzami spółdzielni mieszkaniowych. W ramach projektu przewidziane były warsztaty edukacyjne dla mieszkańców miasta Włocławek – dzieci i osób dorosłych – warsztaty w terenie. Na spacer z kijkami nordic walking uczestnicy zabierają swoje psy. Głównym działaniem promocyjnym projektu było wydanie plakatów dotyczących sprzątanego po swoim psie. Plakaty te zostaną rozwieszane we wszystkich szkołach włocławskich, spółdzielniach mieszkaniowych, siedzibie Ligi Ochrony Przyrody Okręgu we Włocławku, Urzędzie Miasta Włocławek. Uczestnicy projektu otrzymają także torby ekologiczne promujące projekt.
- Utworzenie ścieżki przyrodniczej w parku miejskim na terenie miasta Włocławek. Na terenie Parku im. Władysława Łokietka utworzono ścieżkę dydaktyczną z tablicami i kostkami wiedzy. Cel ten zostanie osiągnięty dzięki popularyzowaniu wiedzy na temat gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem. Celem długofalowym będzie zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt. W ramach inicjatywy zrobiono warsztaty edukacyjne dla szkolnych kół przyrodniczo-ekologicznych we Włocławku

- i przeprowadzono konkurs fotograficzny „Gatunki cenne i chronione okiem młodego przyrodnika” Konkurs skierowany był do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, odbędzie się w dwóch kategoriach wiekowych: szkoła podstawowa – klasy I-VI, szkoły gimnazjalne oraz ponadgimnazjalne
- „Edukacja społeczności lokalnych – bądź przyjacielem przyrody”. Działania realizowane w ramach projektu miały na celu przede wszystkim ochronę środowiska przyrodniczego naszego regionu. Głównym terenem działań było województwo kujawsko-pomorskie, a w szczególności powiat włocławski. Głównym celem projektu było: rozwijanie zainteresowań biologicznych i ekologicznych wśród uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, upowszechnianie form aktywnego wypoczynku, poznawanie przez najmłodszych beneficjentów programu najbliższych walorów przyrodniczych, edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, zmiana świadomości mieszkańców miasta Włocławek i dbanie o środowisko przyrodnicze najbliższego otoczenia, zmiana nawyków i postaw mieszkańców Włocławka, Odbiorcami programu byli nauczyciele wszystkich typów szkół, dzieci, młodzież i dorośli zainteresowani aktywnym wypoczynkiem i problemami ochrony środowiska przyrodniczego.
- 90 lat działalności Ligi Ochrony Przyrody na rzecz edukacji, ochrony przyrody i zmniejszania zagrożeń dla środowiska. Celem jest podniesienie świadomości na temat ochrony przyrody, potrzeby ograniczania działalności człowieka wpływającej negatywnie na środowisko, rozwijanie zainteresowań biologicznych i ekologicznych, upowszechnienie aktywnych form wypoczynku w zgodzie z naturą, sprzyjających wyeliminowaniu „deficytu natury”, będącego problemem współczesnego społeczeństwa. Planowane działania angażować będą lokalne społeczności na rzecz środowiska naturalnego. Warsztaty „Fotografia dokumentem stanu przyrody” – zajęcia stacjonarne i terenowe, które pobudzą umiejętność obserwacji zmian zachodzących w środowisku, oraz zajęcia terenowe i w salach edukacyjnych placówek woj.

kuj.-pom. «Detektywi na tropie». Dla słuchaczy UTW - zajęcia stacjonarne i terenowe w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego woj. kuj.-pom. Wykłady otwarte – dla zainteresowanych, których celem będzie zmiana nawyków i postaw w stosunku do środowiska służące ograniczeniu skutków działalności powodującej negatywne oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Z okazji 90 lecia LOP - Hapennig Dzień Ziemi z LOP. Uczestnicy programu otrzymają zakładki, notatniki i długopisy promujące jubileusz LOP.

- Mój Las- organizowany jest przez Zarząd Główny SITLiD oraz Ligę Ochrony Przyrody od 1986 r. Celem konkursu jest poszerzanie wiedzy przyrodniczej i ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej oraz zachęcanie do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska. Konkurs odbywa się w dwóch etapach: regionalnym (I etap) i centralnym (II etap). W konkursie biorą udział dzieci i młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych; podzieleni na cztery kategorie wiekowe.

Działania dodatkowe

Przez słuchaczy Uniwersytetu III wieku Kujawskiej Szkoły Wyższej zostało utworzone koło Ligi Ochrony Przyrody Okręgu we Włocławku, którego głównym celem jest koordynowanie działań z zakresu szeroko pojętej ochrony przyrody. Koło utworzono w celu ochrony bioróżnorodności naszych terenów. Do podjęcia działań związanych z utworzeniem pomników przyrody w mieście Włocławek powołano specjalny zespół pod kierownictwem Pani Marii Balakowicz. Członkowie koła wraz z przedstawicielami Urzędu Miasta dokonali wizji w terenie, skierowano do władz miasta wniosek o utworzenie pomników przyrody we Włocławku. Dzięki tej aktywności we Włocławku utworzono pomniki przyrody: Cis „Kolejarz”, Dąb „Zawiślak”, Klon „Kujawiak”.

- Liga Ochrony Przyrody Okręg we Włocławku prowadzi działalność wydawniczą i informacyjną. Redaguje stronę internetową <http://www.lop.wloclawek.pl/>

KONKURS FOTOGRAFICZNY

„Przyroda miasta Włocławka okiem młodego przyrodnika”

Komisji konkursowa w składzie:

1. MARIA BALAKOWICZ; LOP Okręg Włocławek; przewodnicząca Komisji
2. ZUZANNA LIPIŃSKA Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej;
3. MARIA PALIŃSKA; Prezes LOP Okręg Włocławek
4. BEATA STUDZIŃSKA; Włocławskie Centrum Edukacji Ekologicznej

w dniu 25.01.2017 rok wyłoniła laureatów **konkursu w 2 kategoriach wiekowych**

I kategoria wiekowa – Szkoła Podstawowa klasy I-III

I miejsce:

Zofia Jakubas – Szkoła Podstawowa nr 23 Włocławek,
Zdjęcie przedstawia dzierzbę gąsiorka.

II kategoria wiekowa Szkoła Podstawowa klasy IV-VI

I miejsce

Jan Dominikowski – Szkoła Podstawowa nr 14
Włocławek

Zdjęcie przedstawia łabędzie i kaczki na wodzie.

II miejsce

Maksymilian Czerniak – Szkoła Podstawowa nr 23
Włocławek

Zdjęcie przedstawia olbrzymią brzozę.

III miejsce

Dorota Podlewska – Zespół Szkół Muzycznych im.
Czesława Niemena we Włocławku

Zdjęcie przedstawia bioróżnorodność wśród roślin.

**15 prac podlega publikacji na stronie internetowej
Włocławskiego Centrum Edukacji Ekologicznej, są to:**

1. Łabędzie i kaczki – Jan Dominikowski
2. Katedra wśród drzew – Gracja Jastrzębska
3. Winorośl - Gracja Jastrzębska
4. Dzierzba gąsiorek – Zofia Jakubas
5. Jeź – Jan Kurdupski
6. Olbrzymia brzoza – Maksymilian Czerniak
7. Winorośl – Marta Jałoszyńska
8. Nadrzewek – Marta Jałoszyńska
9. Kaczka krzyżówka – Oliwia Jakubowska
10. Wiewiórka – Antoni Kazanecki
11. Drzewo z mchem – Dorota Podlewska
12. Śródleśna droga – Dorota Podlewska
13. Bioróżnorodność wśród drzew - Dorota Podlewska

Laureaci dwóch konkursów

Rozstrzygnięcie Konkursu „Mój Las” 2017/2018

Podczas posiedzenia Sądu Konkursowego w składzie:

1. MARIA BALAKOWICZ; LOP Okręg Włocławek; przewodnicząca
 2. EWA OLEJNIK, KPCEN we Włocławku
 3. ALEKSANDRA FORNALEWICZ; WCEE;
 4. WITOLD KACZMAREK; LOP Okręg Włocławek
 5. MARIA PALIŃSKA; LOP Okręg Włocławek
- wyłoniono laureatów XXXI edycji konkursu „MÓJ LAS” w czterech kategoriach.

Na konkurs wpłynęło łącznie 149 prac.

KATEGORIA I: Mój ulubiony mieszkaniec lasu SP klasa I-III

I miejsce

Martyna Jabłońska – Szkoła Podstawowa w Kowalu
Opiekun: Anna Giergielewicz

II miejsce

Adam Błaszczuk – Szkoła Podstawowa w Kowalu
Opiekun: Krystyna Krawiecka

III miejsce

Paweł Pułanecki – Szkoła Podstawowa w Kowalu
Opiekun: Magdalena Majewska

Wyróżnienia

Oliwia Polińska – Szkoła Podstawowa w Kowalu
Opiekun: Anna Giergielewicz

Jakub Czerwiński – Szkoła Podstawowa w Kowalu
Opiekun: Magdalena Majewska

Claudia Teszner – Szkoła Podstawowa nr 2 we Włocławku
Opiekun: Małgorzata Stasiak

Katarzyna Kulewska – Szkoła Podstawowa nr 12 we Włocławku
Opiekun: Anna Michalak, Dobra Wisińska

KATEGORIA II: Runo leśne i jego mieszkańcy SP klas IV-VI(VII)

I miejsce

Bartosz Łazarski – Szkoła Podstawowa Nr 23 we Włocławku
Opiekun: Martyna Gadziomska

II miejsce

Martyna Szatkowska – Szkoła Podstawowa w Kowalu

Opiekun: Elżbieta Czaplicka

III miejsce

Julia Czajkowska – Szkoła Podstawowa nr 22 we Włocławku

Opiekun: Marta Czajkowska

III miejsce

Julia Pińkowska – Szkoła Podstawowa w Kłobi

Opiekun: Emilia Bykowska

Wyróżnienie

Wiktoriana Maranowska – Szkoła Podstawowa Nr 3 we Włocławku

Opiekun: Teresa Grzelak

Aleksandra Zbuchalska – Szkoła Podstawowa w Dobrzyniu nad Wisłą

Opiekun: Katarzyna Górecka

Zofia Rybka – Szkoła Podstawowa Nr 22 we Włocławku

Opiekun: Kamila Rybka

KATEGORIA III: Zwierzęta leśne – sprzymierzeńcy czy szkodniki Gimnazjum klasa I-III

Wyróżnienie

Natalia Stanna – Szkoła Podstawowa w Dobrzyniu nad Wisłą

Opiekun: Katarzyna Górecka

KATEGORIA IV: Ochrona różnorodności biologicznej w lasach młodzież szkół średnich do 18 lat

Wyróżnienie

Izabela Szczepańska – Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Kowalu
Opiekun: Danuta Zbonikowska

Najlepsze prace konkursowe z I etapu szczebla regionalnego z każdej wiekowej zostały przesłane do Zarządu głównego SITLiD w terminie do 31 stycznia 2018 wraz z protokołem Sądu Konkursowego.

Wszystkim laureatom i wyróżnionym serdecznie gratulujemy. Dziękujemy również pozostałym uczestnikom konkursu za nadesłane prace. Zapraszamy do udziału w dalszych edycjach konkursu.